

Täysistunto

Torstai 23.10.2025 klo 16.00—19.33

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 146/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle siivystysvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Strandman.

Keskustelu

18.54 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä on pääosin tekninen esitys, mutta sillä on merkitystä käytännön arjessa. Hallitus haluaa selkeyttää kotoutumislakia ja viranomaisten toimintaa, jotta kotoutumiskoulutus ja siihen liittyvä kielitaidon arviointi toimitaisivat sujuvammin.

Opetushallituksen rooli kielitaidon päättötestauksessa tuodaan nyt selkeästi lakiin, vaikka se on jo käytännössä heidän tehtävänsä. Tämä parantaa tiedonkulkua ja mahdollistaa sen, että koulutusta voidaan kehittää jatkossa entistä paremmin tosiasioiden pohjalta.

Lisäksi esityksessä säädetään tarkemmin siitä, miten viranomaiset saavat tietoa kotoutumisen etenemisestä. Tämä helpottaa esimerkiksi sitä, että kunnat saavat oikeat tiedot silloin, kun maahanmuuttaja ohjataan kuntaan asumaan. Tavoitteena on, että kotoutumisen seuranta ja asiakastietojärjestelmän ylläpito toimivat järkevästi ja tukevat viranomaisten työtä.

Esityksessä päivitetään myös lakiviittaus perusopetuksen tukeen, jotta kunnat voivat jatkossakin saada korvauksia esimerkiksi kansainvälistä suojelua saaville lapsille tarjottavista tukitoimista. Tämä on tärkeää, jotta lasten koulunkäynti ja tuki eivät jää byrokratian jalkoihin.

Suomen kieli on meidän äidinkielemme. Siksi kielitaidon päättötestaus on hyvä tapa selvittää, kuinka hyvin maahanmuuttajat pystyvät sijoittumaan Suomeen sekä aloittamaan täällä uutta elämää. Tässä suomen kielen osaaminen on siis tärkeässä roolissa jo työskentelemisen ja Suomeen sitoutumisen kannalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

18.57 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tosiaan muutos kotoutumisen edistämistä koskevaan lakiin. Kotoutumisessa onnistuminen on ensiarvoisen tärkeää ennen kaikkea tänne elämänsä rakentamaan tuleville ihmisille mutta myös Suomen talouden kestävyydelle.

Tänä vuonna voimaan astunut kotoutumislaki siirsi kokonaisvastuun kotoutumisesta valtiolta kunnille. Valtiolla on nyt velvollisuus huolehtia siitä, että kunnilla on edellytykset tämä vastuu kantaa. Hallitus on kuitenkin päättänyt toistuvasti leikata kotoutumisesta. Kun kuntien talous on muutenkin tiukalla, niin tämä johtaa pahimmillaan siihen, että kotoutumispalveluista joudutaan karsimaan tai hakemaan puuttuvia euroja muualta, mikä kunnissa käytännössä tarkoittaa opetusta ja varhaiskasvatusta, joihin suurin osa kuntien rahoista tällä hetkellä menee. Tämä ei ole vastuullinen suunta.

Nyt käsittelyssä olevaan kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamiseen liittyen haluan korostaa myös sitä, että kotoutumisen onnistumisen kannalta keskeistä on, että kotoutumiskoulutus on vaikuttavaa. On tiedossa, että kotoutumiskoulutukseen osallistuneet maahanmuuttajat eivät aina saavuta tässä koulutuksessa jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta riittävää kielitaitoa. Oppimiseen vaikuttaa toki koulutukseen osallistuvan motivaatio, mutta merkitystä on myös sillä, toteutetaanko koulutus riittävän laadukkaasti.

Tässä salissa käsitellään huomenna edustaja Inka Hopsun tekemää lakialoitetta, jossa ehdotetaan säädettäväksi kotoutumiskoulutuksen laatukriteereistä, kuten opettajien kelpoisuusehdoista, ihan lain tasolla. En silloin pääse tätä asiaa käsittelemään, niin nostan nyt muutaman huomion siitä. Kotoutumiskoulutuksen vakavimmat ongelmat tosiaan johtuvat valtakunnallisten laatukriteerien puuttumisesta ja kilpailutuksen mahdollistamasta hinnan polkemisesta, eli pitäisi kaikin toimin pystyä varmistamaan, että annettu koulutus on laadukasta. Hallituksen toimet leikata kotoutumiskoulutuksen rahoitusta ja rangaista kepillä maahan muuttaneita kiristämällä kielitaitovaatimuksia oleskeluluvan edellytyksenä eivät ole vastauksia maahan muuttaneiden kielitaidon parantamiseen, vaan ne ratkaisut löytyvät kotoutumiskoulutuksen laadusta huolehtimisesta ja siihen panostamisesta. Niinpä toivonkin, että tämä edustaja Inka Hopsun lakialoite voidaan täällä eduskunnassa ottaa huomioon ja käsitellä tämän nyt käsittelyssä olevan hallituksen esityksen yhteydessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

18.59 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kotoutuminen on ollut puheenaihe tällä kaudella myös erityisesti, ja juuri niin kuin tässä edellisessäkin puheenvuorossa tuli ilmi, juuri sen vuoksi, että siitä on tämä hallitus leikannut. On aivan selvää, että me olemme viimeisien vuosikymmenien aikana Suomessa tehneet virheitä tässä kotoutumisessa, emmekä ole mahdollistaneet emmekä vaatineet riittävästi sitä, että kieltä opittaisiin. Mutta nimenomaan esimerkiksi viime aikoina totta kai ukrainalaiset ovat olleet iso ryhmä, ja kotoutumiseen olisi tarvinnut heidänkin osaltaan panostaa paljon enemmän.

Meillä on olemassa myös mahdollisuuksia, joita ei tarvitse viedä lakiin, eivätkä ne vaadi edes lisää rahaa, ja ihmettelenkin, miksi nämä asiat eivät edisty. Meillä on esimerkkejä kunnista, joissa maahanmuuttajavanhemmat saavat osallistua esimerkiksi ala-asteella koululuokkiin äidinkielen ja matematiikan tuntien aikana opetuksen kuuntelemiseen. He eivät saa osallistua siihen opettamiseen, mutta he saavat olla kuuntelemassa. Nämähän ovat niitä erinomaisen hyviä keinoja ottaa niitä ihmisiä mukaan tähän, ja he pystyvät sen jälkeen vaikka opettamaan ja auttamaan läksyjen tekemisessä näitä maahanmuuttajalapsia sitten

Pöytäkirjan asiakohta PTK 101/2025 vp

siellä kotonaan. Meillä olisi todella paljon tällaisia hyviä esimerkkejä jo olevista käytännöistä eri kunnissa, ja toivoisin, että niistäkin voitaisiin enemmän keskustella ja niitä enemmän viedä muihinkin kuntiin.

Nimenomaan tämä, mistä edustaja Elokin sanoi, tämä koulutuksen laatu, on kyllä ihan avainasemassa siinä, että ei anneta nyt yksityisille markkinoille sitä tukea, jos ei voida pitää samaan aikaan huolta siitä, että koulutus on laadukasta ja vaikuttavaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle sivistysvaliokunnan on annettava lausunto.